

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.411.003.01.2021

Pani
Barbara Hojnacka
Wójt Gminy Brzeziny
ul. Sienkiewicza 16A
95-060 Brzeziny

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/21/003 - Realizacja przez gminy województwa łódzkiego zadań z zakresu nadzoru nad opróżnianiem zbiorników bezodpływowych i przyłączaniem posesji do sieci kanalizacji sanitarnej

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Brzeziny, ul. Sienkiewicza 16A, 95-060 Brzeziny (dalej zw. Gminą)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Barbara Hojnacka, Wójt Gminy Brzeziny, od 21 października 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ocena sprawowanego przez gminy nadzoru nad wykonywaniem przez właścicieli nieruchomości obowiązku opróżniania zbiorników bezodpływowych, zgodnie z przepisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. 2. Ocena podejmowanych przez gminy działań mających na celu zidentyfikowane nieruchomości, których właściciele winni wykonać obowiązek przyłączenia tych nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej (lub wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych) oraz egzekwowanie od właścicieli nieruchomości realizacji tych obowiązków.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych (22 grudnia 2021 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowany okres.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Małgorzata Chojnacka, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/195/2021 z 18 listopada 2021 r. 2. Dominik Gołacki, gł. specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/197/2021 z 23 listopada 2021 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W strukturze organizacyjnej Urzędu określono komórki organizacyjne odpowiedzialne za wykonywanie zadań w zakresie gospodarki ściekowej. Na terenie gminy obowiązywały Regulamin utrzymania czystości i porządku oraz Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Ponadto Urząd pozyskiwał środki zewnętrzne na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, budowę oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej. Z pozyskanych środków wybudowano 86 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz sieć kanalizacji sanitarnej, do której przyłączono cztery z pięciu budynków. Podejmowane przez Wójta Gminy Brzeziny działania w zakresie nadzoru nad wykonywaniem przez właścicieli nieruchomości obowiązku opróżniania zbiorników bezodpływowych były w ocenie Najwyższej Izby Kontroli nieskuteczne i nierzetelne.

Wójt nie podejmował działań mających na celu ustalenie rzeczywistej liczby zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, w jakie zostały wyposażone nieruchomości na terenie Gminy. W wyniku powyższego Wójt nie posiadał wiedzy o sposobie gromadzenia nieczystości ciekłych w przypadku 42,3% nieruchomości. Ponadto nie podejmował w stosunku do właścicieli nieruchomości, którzy gromadzili nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych, żadnych działań kontrolnych w zakresie sprawdzania częstotliwości ich opróżniania. Urząd nie kontrolował również posiadania przez właścicieli tych nieruchomości umów, jak również dowodów uiszczania opłat lub innych sposobów udokumentowania wykonania obowiązków związanych z opróżnianiem zbiorników bezodpływowych. W konsekwencji w Urzędzie nie organizowano również opróżniania zbiorników bezodpływowych w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli wskazanych wyżej umów, co stanowiło naruszenie art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³. Wójt nie realizował obowiązku weryfikacji sprawozdań składanych przez podmioty prowadzące na terenie Gminy działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, o którym mowa w art. 9p u.c.p.g., a także nie nakładał kar pieniężnych, o których mowa w art. 9xb pkt 2 u.c.p.g. Ponadto Wójt, pomimo obowiązku nadzoru przewidzianego w treści art. 5 ust. 6 u.c.p.g., nie ustalił czy na właścicielu nieruchomości, która nie została przyłączona do sieci, ciążył obowiązek jej przyłączenia do istniejącej sieci, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 u.c.p.g. W konsekwencji nie miał możliwości ustalenia przesłanek do wszczęcia postępowań administracyjnych w celu wydania decyzji nakazujących właścicielowi nieruchomości wykonanie obowiązku przyłączenia, zgodnie z art. 5 ust. 7 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy u.c.p.g.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków

Opis stanu faktycznego

1.1. W Urzędzie Gminy zadania gospodarki ściekowej zostały powierzone pracownikom zajmującym dwa samodzielne stanowiska, tj. ds. infrastruktury

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 888 ze zm., dalej u.c.p.g.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

i nadzoru inwestycyjnego oraz ds. proekologicznej gospodarki rolno-ściekowej, mieszczących się w strukturze Referatu Inwestycji i Rozwoju Gospodarczego.

Zadania określone w Regulaminie Organizacyjnym dla ww. stanowisk pracy były tożsame z zakresami czynności pracowników zajmujących te stanowiska, które szczegółowo dotyczyły m.in.:

- a) realizacji zadań z zakresu nadzoru i konserwacji urządzeń i obiektów wchodzących w skład infrastruktury gminnej, w tym:
  - nadzór nad właściwym funkcjonowaniem hydroforni i infrastruktury wodociągowej,
  - nadzór nad właściwym funkcjonowaniem rozproszonego systemu oczyszczania ścieków oraz siecią kanalizacyjną,
  - monitorowanie prowadzonych prac adaptacyjnych, konserwacyjnych obiektów komunalnych w zakresie urządzeń infrastruktury technicznej oraz dokonywania bieżących rozliczeń materiałowo-kosztowych,
- b) realizacji zadań wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o odpadach, niezbędnych do wprowadzenia nowego systemu gospodarki odpadami, w tym przygotowanie i nadzorowanie kampanii informacyjnej skierowanej do mieszkańców gminy, w szczególności:
  - nadzór nad realizacją ustawowych obowiązków właścicieli nieruchomości związanych z utrzymaniem czystości i porządku w szczególności sposobu zagospodarowania nieczystości ciekłych,
  - sporządzanie sprawozdań wynikających z zakresu działania stanowiska,
  - opracowywanie projektów aktów prawnych wynikających z zajmowanego stanowiska,
  - przeprowadzanie stosownych kontroli związanych z gospodarką odpadami.

(akta kontroli str. 7-31)

Wójt w okresie kontrolowanym nie upoważnił pracowników Urzędu do wydawania w swoim imieniu decyzji administracyjnych z zakresu gospodarki ściekowej.

Do podpisywania w imieniu Wójta decyzji administracyjnych z zakresu administracji publicznej (z wyjątkiem umorzeń oraz rozłożenia na raty podatków) upoważniony został tylko Zastępca Wójta.

(akta kontroli str. 32-35, 741-747)

1.2. W obowiązujących w latach 2019-2021 Regulaminach utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Brzeziny⁵ wskazano m.in., że właściciele nieruchomości obowiązani są do pozbywania się nieczystości ciekłych w sposób systematyczny, nie dopuszczając do przepelnienia się urządzeń do gromadzenia nieczystości. Zbiorniki bezodpływowe do gromadzenia nieczystości ciekłych lub oczyszczalnia przydomowa miały być zlokalizowane w sposób umożliwiający dojazd pojazdu asenizacyjnego na odbiór nieczystości, bez narażenia na szkodę ludzi, budynków lub pojazdów. Właściciele nieruchomości zobowiązani zostali do podpisania z podmiotem uprawnionym, umów na opróżnianie zbiornika bezodpływowego lub osadnika przydomowej oczyszczalni ścieków, a świadczenie usług powinno być potwierdzone rachunkiem lub fakturą.

Ww. Regulaminy zostały uchwalone po otrzymaniu pozytywnych opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego zgodnie z art. 4 ust. 1 u.c.p.g.

(akta kontroli str. 36-66)

⁵ Uchwały nr III/33/2018 z 18 grudnia 2018 r., IX/63/2019 z 10 maja 2019 r., XX/123/2020.

W uchwale z 15 września 2020 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków określone zostały prawa i obowiązki przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego oraz odbiorców usług, wyszczególnione w art. 19 ust. 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁶. W trakcie trwania czynności kontrolnych uchwalony został nowy Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Brzeziny uchwała z 29 listopada 2021 r. Oba Regulaminy uzyskały pozytywną opinię Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej zgodnie z art. 19 ust. 1 u.p.c.g.

W okresie wcześniejszym obowiązywał Regulamin dostarczania wody wprowadzony uchwałą z 28 grudnia 2005 r., w którym nie określono sposobu odprowadzania ścieków, stosownie do wymogów art. 19 ust. 3 ustawy o zaopatrzeniu zbiorowym w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Wójt wyjaśnił, że do momentu oddania do użytkowania biologicznej oczyszczalni ścieków wraz z odcinkiem kanalizacji sanitarnej dla potrzeb zbiorowego oczyszczania ścieków z budynków w miejscowości Bogdanka (sierpień 2019 r.) gmina nie prowadziła działalności w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków.

(akta kontroli str. 67-97, 741-747)

1.3. Na terenie Gminy znajdowała się jedna zbiorcza przydomowa oczyszczalnia ścieków o długości sieci 187,75 m, oddana do użytku 30 sierpnia 2019 r. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 u.c.p.g. do sieci przyłączono cztery⁷ z pięciu znajdujących się przy niej budynków, o czym szerzej w punkcie 3.1 Wystąpienia.

(akta kontroli str. 98-103, 717-729)

1.4. W okresie objętym kontrolą, Urząd prowadził ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, o której mowa w art. 3 ust. 3 u.c.p.g. Ostatnia aktualizacja została sporządzona w 2013 r. w ramach przeprowadzanej inwentaryzacji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Ewidencja została uzupełniona jedynie o przydomowe oczyszczalnie ścieków, które wybudowano w 2015 i 2018 r., przy udziale środków gminnych i zewnętrznych.

Według danych ujętych w systemie informatycznym gminy⁸, na dzień 25 listopada 2021 r. na terenie gminy znajdowało się 2 209 nieruchomości zabudowanych, z tego 484 nieruchomości wyposażone w przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz 791 nieruchomości wyposażone w zbiorniki bezodpływowe (łącznie 57,7% nieruchomości z terenu gminy). W załącznikach do sprawozdań SG-01 za 2019 i 2020 r. wskazano natomiast odpowiednio 448 i 796 nieruchomości.

Według posiadanej przez gminę dokumentacji nieczystości ciekłe (ścieki bytowe) odebrane (bez ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną) wyniosły w 2019 r. 33 010,2 m³, zaś w 2020 r. – 43 255,1 m³. W załącznikach do sprawozdań SG-01 za 2019 i 2020 r. wskazano natomiast odpowiednio 32 470,2 m³ i 41 987,1 m³.

(akta kontroli str. 98-109, 130-241, 741-747, 845-848)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowości:

Wójt, w okresie objętym kontrolą, w niewystarczający sposób sprawował obowiązek nadzoru przewidziany w treści art. 5 ust. 6 ustawy u.c.p.g., nie podejmował w tym czasie działań mających na celu zidentyfikowanie nieruchomości na terenie Gminy, których właściciele, pomimo obowiązku

⁶ Dz. U. z 2020 r., poz. 2028.

⁷ Trzy budynki wielorodzinne oraz jeden jednorodzinny (łącznie 15 lokali).

⁸ Ewidencja miejscowości, ulic i adresów.

określonego w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, nie wyposażyli tych nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych. Wójt nie podejmował również żadnych działań mających na celu ustalenie rzeczywistej liczby zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, w jakie zostały wyposażone nieruchomości na terenie Gminy. Wójt nie posiadał wiedzy o sposobie gromadzenia nieczystości ciekłych w przypadku 934 nieruchomości, co stanowiło 42,3% wszystkich punktów adresowych nieruchomości będących w Gminie.

W konsekwencji brak było również możliwości zweryfikowania rzetelności prowadzonej przez Gminę ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w zakresie ujęcia w niej wszystkich ww. urządzeń, w jakie zostały wyposażone nieruchomości na terenie Gminy a także rzetelności złożonych przez Gminę sprawozdań SG-01 za 2019 i 2020 r.

Wójt wyjaśnił, że z powodów logistycznych, finansowych oraz obecnie epidemicznych nie aktualizowano ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. *Ponadto, ze strony mieszkańców nie wpływały informacje dotyczące wyposażenia nieruchomości w ww. urządzenia.* Aktualizacja danych ujętych w ewidencji planowana jest na 2023 r. Wójt wyjaśnił również, że rozbieżności pomiędzy danymi w ewidencji a wskazanymi w załącznikach do sprawozdania SG-01 w latach 2019 i 2020, wynikają *prawdopodobnie z nieuwzględnienia niektórych nieruchomości z wybudowaną przydomową oczyszczalnią ścieków niezgłoszonych przez mieszkańców, a zweryfikowanych obecnie na podstawie danych z inwestycji prowadzonych przez gminę oraz z błędów rachunkowych.*

(akta kontroli str. 98-109, 130-241, 741-747, 845-848)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie kontrolowanym w strukturze organizacyjnej Urzędu określono komórki organizacyjne odpowiedzialne za wykonywanie zadań w zakresie gospodarki ściekowej. Na terenie gminy obowiązywały Regulamin utrzymania czystości i porządku oraz Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Wójt nie podejmował jednak żadnych działań mających na celu ustalenie rzeczywistej liczby zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, w jakie zostały wyposażone nieruchomości na terenie Gminy. W konsekwencji braku nadzoru, o którym mowa w art. 5 ust. 6 u.c.p.g. brak było możliwości zweryfikowania rzetelności prowadzonej przez Gminę ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w zakresie ujęcia w niej wszystkich ww. urządzeń, w jakie zostały wyposażone nieruchomości na terenie Gminy, a także rzetelności złożonych przez Gminę sprawozdań SG-01 za 2019 i 2020.

OBSZAR

2. Opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych

Opis stanu faktycznego

2.1. Wójt, w okresie objętym kontrolą nie podejmował w stosunku do właścicieli nieruchomości, którzy gromadzili nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych, żadnych działań w zakresie sprawdzania częstotliwości ich opróżniania, nie kontrolował także posiadania przez właścicieli tych nieruchomości umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych, jak również dowodów uiszczenia opłat za usługi związane z opróżnianiem zbiorników bezodpływowych, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.c.p.g.

(akta kontroli str. 741-747)

2.2. W okresie objętym kontrolą, Wójt nie ustalił nieruchomości, które nie zostały wyposażone w zbiorniki bezodpływowe. Nie ustalił także właściciel nieruchomości,

którzy nie zawarli umów na ich opróżnianie i nie organizował również dla nich opróżniania zbiorników bezodpływowych, zgodnie z art. 6 ust. 6 u.c.p.g.

(akta kontroli str. 845-848)

2.3. W okresie objętym kontrolą, Wójt zgodnie z art. 7 ust. 6b u.c.p.g., prowadził w formie elektronicznej rejestr podmiotów posiadających zezwolenie wójta gminy Brzeziny w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych od właścicieli nieruchomości z terenu gminy Brzeziny. W Gminie, w okresie objętym kontrolą zezwolenie posiadało łącznie 21 podmiotów⁹⁹.

Przedsiębiorcy składali sprawozdania, o których mowa w art. 9o u.c.p.g., przy czym w 2019 r. złożono 66 z 71 wymaganych sprawozdań, w 2020 r. złożono 66 z 68, zaś w 2021 r. (za trzy kwartały) złożono 52 z 59 wymaganych sprawozdań.

(akta kontroli str. 242-695, 741-747)

2.4. 22 ze 184 sprawozdań wpłynęło do urzędu gminy po terminie wynoszącym od jednego do 290 dni, w stosunku do terminu określonego w art. 9o ust. 2 ww. ustawy, w 14 przypadkach w ogóle nie złożono sprawozdania kwartalnego, zaś 29 z nich nie zawierało wszystkich informacji i wykazów wymaganych art. 9o ust. 3 i 4 u.c.p.g.

W związku z nieprzekazaniem oraz nieterminowym przekazaniem sprawozdań kwartalnych Urząd nie wzywał do złożenia dokumentów, a w konsekwencji nie nakładał na przedsiębiorców kar pieniężnych, o których mowa w art. 9xb pkt 2 u.c.p.g. Nie wzywano również przedsiębiorców do uzupełnienia lub poprawienia sprawozdań na podstawie art. 9p ust. 2 u.c.p.g.

(akta kontroli str. 242-695, 741-747)

2.5. W okresie objętym kontrolą do Urzędu Gminy nie wpłynęły żadne skargi i wnioski dotyczące gospodarki ściekowej.

(akta kontroli str. 713-716)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą Wójt, pomimo obowiązku nadzoru przewidzianego w treści art. 5 ust. 6 u.c.p.g., a także obowiązku kontroli przewidzianego w art. 6 ust. 5a u.c.p.g., nie weryfikował posiadania przez właścicieli nieruchomości umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych, jak również dowodów uiszczenia opłat za usługi związane z opróżnianiem zbiorników bezodpływowych, a w konsekwencji nie zorganizował opróżniania zbiorników bezodpływowych w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli wskazanych ww. umów, co stanowiło naruszenie art. 6 ust. 6 u.c.p.g.

Wójt wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą nie weryfikował posiadania umów, o których mowa w art. 6 ust. 1 u.c.p.g. ze względu na niewielki stan etatowy w Urzędzie. Wskazał ponadto, że kontrola zostanie przeprowadzona w 2023 r. podczas aktualizacji ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

(akta kontroli str. 98-103, 130-241, 741-747, 845-848)

2. W przypadku 29 ze 184 sprawozdań z prowadzonej działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, złożonych w okresie objętym kontrolą, Wójt nie realizował obowiązku weryfikacji sprawozdań, o którym mowa w art. 9p u.c.p.g. Podczas kontroli NIK stwierdzono bowiem, że 22 ze 184 zostało złożonych po terminie wynoszącym od jednego

⁹⁹ W tym w 2019 r. jednemu podmiotowi wygasła decyzja, zaś w 2021 r. trzem podmiotom wydano zezwolenia.

do 290 dni, w stosunku do terminu określonego w art. 9o ust. 2 u.c.p.g., w 14 przypadkach w ogóle nie złożono sprawozdania kwartalnego, zaś 29 z nich nie zawierało wszystkich informacji i wykazów wymaganych art. 9o ust. 3 i 4 u.c.p.g.

W konsekwencji braku skutecznej weryfikacji sprawozdań, Wójt nie wszczął żadnego postępowania w sprawie wydania decyzji nakładającej na przedsiębiorcę - w przypadkach nieprzekazania (14) lub nieterminowego przekazania (22) sprawozdań kwartalnych – kary pieniężnej, o której mowa w art. 9xb pkt 2 u.c.p.g. Zgodnie w ww. przepisem przedsiębiorca, który przekazuje sprawozdanie po terminie, podlega karze pieniężnej w wysokości 100 zł za każdy dzień opóźnienia, nie więcej jednak niż za 365 dni. Łączna liczba dni opóźnienia w przypadkach nieprzekazania lub nieterminowego przekazania sprawozdań wyniosła 4 277.

Wójt wyjaśnił, że dane, których brakowało w sprawozdaniach (numery NIP, adresy, numery decyzji), znajdowały się w posiadaniu Urzędu. Ponadto potwierdził, że nie weryfikował rzetelności sprawozdań kwartalnych składanych przez podmioty prowadzące działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, jak również nie naliczał kar za nieprzekazanie lub nieterminowe przekazanie sprawozdań. Wyjaśnił, że w Urzędzie nie wyodrębniono stanowiska do tego typu zadań. *Wobec natłoku innych spraw, zagadnienia te nie były traktowane priorytetowo.* Zobowiązał się ponadto do podjęcia działań w tym zakresie.

(akta kontroli str. 242-695, 741-747)

OCENA CZĄSTKOWA

Wójt nie podejmował w stosunku do właścicieli nieruchomości, którzy gromadzili nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych, żadnych działań w zakresie sprawdzania prawidłowości realizacji przez właścicieli tych nieruchomości częstotliwości ich opróżniania. Nie kontrolował również posiadania przez właścicieli nieruchomości umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych, jak również dowodów uiszczania opłat za usługi związane z ich opróżnianiem lub innych dowodów wskazujących wykonanie tego obowiązku. W konsekwencji braku ww. działań, Wójt, nie ustalił właścicieli nieruchomości, wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe, którzy nie zawarli umów na ich opróżnianie i nie zorganizował opróżniania zbiorników bezodpływowych dla właścicieli takich nieruchomości, co naruszało art. 6 ust. 6 u.c.p.g. Nie nakładał również kar na przedsiębiorców, którzy nie złożyli lub złożyli sprawozdanie kwartalne z prowadzonej działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych z opóźnieniem.

OBSZAR

3. Przyłączanie nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej

Opis stanu faktycznego

3.1. Cztery z pięciu budynków znajdujących się przy wybudowanej sieci kanalizacyjnej, o długości 187,75 m, będącej własnością gminy, zostało do niej podłączonych zgodnie z wymogami art. 5 ust. 1 pkt 2 u.c.p.g. Natomiast jeden budynek, niepodłączony do sieci, według posiadanej przez Urząd ewidencji wyposażony był w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych - wykonany z kręgów betonowych. Wójt, nie posiadał dokumentów potwierdzających, że ww. nieruchomość została wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków. Wójt, nie podjął również żadnych działań mających na celu ustalenie, czy na właścicielu ww. nieruchomości ciążył obowiązek jej przyłączenia do istniejącej sieci, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 u.c.p.g. W wyniku powyższego Wójt nie podejmował działań mających na celu wszczęcie

postępowania administracyjnego w celu wydania decyzji nakazującej właścicielowi ww. nieruchomości wykonanie obowiązku przyłączenia, o którym mowa w ww. przepisie.

(akta kontroli str. 98-103, 717-729, 845-848)

3.2. W okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie realizowano działań informacyjno-edukacyjnych w celu zwiększenia liczby użytkowników sieci kanalizacyjnej.

(akta kontroli str. 845-848)

3.3. W ramach projektu pn.: „Uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej na terenie gminy poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, budowę oczyszczalni ścieków, sieci kanalizacji sanitarnej oraz przebudowę wodociągu” w 2018 r. wybudowano 86 przydomowych oczyszczalni ścieków (z tego 85 na posesjach prywatnych¹⁰ i jedną na terenie Szkoły Podstawowej w Bogdance), zaś w 2019 r. wybudowano przydomową oczyszczalnię ścieków wraz z siecią kanalizacyjną w miejscowości Bogdanka. Łączne nakłady poniesione na realizację projektu wyniosły 1 677,3 tys. zł i 269,5 tys.¹¹. Natomiast w 2021 r. w ramach projektu pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Brzeziny poprzez rozbudowę sieci wodociągowych oraz budowę przydomowej oczyszczalni ścieków”¹² dokonano rozbudowy sieci wodociągowej na odcinku Tadzín-Grzmiąca. Łączne nakłady poniesione na realizację projektu wyniosły 204,1 tys. zł¹³, zaś na 2022 r. Gmina zaplanowała rozbudowę odcinków sieci wodociągowych w miejscowościach Bronowice, Przeclaw, Adamów, Galkówek Kolonia i Rochna, także montaż zasuw na sieci w Paprotni, montaż zasuw i zaworu na sieci w Janinowie, jak również budowę przydomowej oczyszczalni ścieków w miejscowości Galkówek Kolonia 6. Planowane łączne nakłady na realizację projektu wynoszą 858,5 tys. zł¹⁴.

(akta kontroli str. 719-735)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie objętym kontrolą, Wójt, pomimo obowiązku nadzoru przewidzianego w treści art. 5 ust. 6 u.c.p.g., nie ustalił czy na właścicielu nieruchomości, która nie została przyłączona do sieci ciążył obowiązek jej przyłączenia do istniejącej sieci, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 u.c.p.g.

W wyniku powyższego, Wójt nie miał możliwości ustalenia przesłanek do wszczęcia postępowań administracyjnych w celu wydania decyzji nakazujących właścicielom nieruchomości wykonanie obowiązku przyłączenia, zgodnie z art. art. 5 ust. 7 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy u.c.p.g.

Wójt wyjaśnił, że właściciel jedynej niepodłączonej do kanalizacji nieruchomości był wzywany do Urzędu w tej sprawie, jednakże nie wyraził zgody na podłączenie twierdząc, że posiada własną oczyszczalnię.

(akta kontroli str. 98-103, 717-729, 845-848)

¹⁰ Zgodnie z zawartą umową na dofinansowanie oraz podpisanymi umowami użyczenia z mieszkańcami wybudowane oczyszczalnie (ze środków PROW, wkładu własnego mieszkańców oraz środków gminy) zostaną przekazane na rzecz mieszkańców po okresie trwałości projektu.

¹¹ z czego dofinansowanie środkami unijnymi stanowiło kwotę: 869,4 tys. zł i 140 tys. zł w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

¹² na podstawie umowy o przyznaniu pomocy Nr 00153-65150- UM0500305/20 z dnia 26 kwietnia 2021 r. współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej na realizację operacji typu „Gospodarka wodno-ściekowa”

¹³ z czego dofinansowanie środkami unijnymi stanowiło kwotę: 106 tys. zł

¹⁴ z czego dofinansowanie środkami unijnymi wynosić będzie do 63,63% kosztów kwalifikowanych tj. 444,1 tys. zł w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Urząd pozyskiwał środki zewnętrzne na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, budowę oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacji sanitarnej. Z pozyskanych środków wybudowano 86 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz sieć kanalizacji sanitarnej, do której przyłączono cztery z pięciu budynków. Wójt ustalił właściciela nieruchomości, który nie podłączył się do sieci kanalizacji sanitarnej, jednakże nie posiadał wiedzy czy właściciel zobligowany był do takiego podłączenia. W konsekwencji powyższego Wójt nie podejmował działań mających na celu wszczęcia postępowań administracyjnych w celu wydania decyzji nakazujących właścicielom nieruchomości wykonanie obowiązku przyłączenia, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 u.c.p.g.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wprowadzenie nadzoru nad gospodarką ściekową na terenie gminy poprzez:

1. zidentyfikowanie wszystkich nieruchomości, wyposażonych w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych i następnie zaktualizowanie gminnej ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków poprzez uzupełnienie danych o sposobie gromadzenia nieczystości ciekłych na wszystkich nieruchomościach na terenie Gminy,
2. zidentyfikowanie właścicieli nieruchomości nieposiadających umów korzystania z usług wykonywanych przez przedsiębiorców posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, dowodów uiszczania opłat za usługi związane z ich opróżnianiem lub innych dowodów wskazujących na wykonanie obowiązku opróżniania tych zbiorników,
3. podjęcie działań mających na celu ustalenie, czy na właścicielu nieruchomości ciążył obowiązek jej podłączenia do istniejącej sieci, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 u.c.p.g. i w wypadku potwierdzenia istnienia takiego obowiązku, wszczęcie postępowania w przedmiocie wydania decyzji nakazującej właścicielowi nieruchomości wykonanie tego obowiązku,
4. zapewnienie weryfikacji prawidłowości przedkładanych przez przedsiębiorców opróżniających zbiorniki bezodpływowe sprawozdań kwartalnych oraz egzekwowania tych obowiązków od przedsiębiorców.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

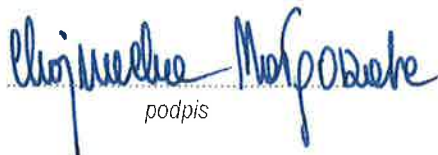
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 30 grudnia 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektora
Piotr Walczak

Kontrolerzy
Małgorzata Chojnacka
specjalista k.p.

podpis

podpis

Dominik Gołacki
gł. specjalista k.p.

podpis

